

[Isik (EI lähe ADR-i)]

Teie: 18.05.2026

Meie: 25.05.2026 nr 9.5-1/26/2726-4

Vastus selgitustaotlusele

Austatud /.../

Esitasite Haridus- ja Teadusministeeriumile (edaspidi *HTM*) 18.05.2025 selgitustaotluse, milles palusite hinnata Elva valla kui kooli pidaja tegevuse õiguspärasust seoses Elva Gümnaasiumi direktori ametist vabastamisega.

1. Eesti Vabariigi haridusseaduse (HaS) § 30 sätestab haridusasutuse alluvuse, mille lõike 1 kohaselt alluvad munitsipaalharidusasutused kohalikule omavalitsusele. HaS § 7 lõige 2 p 4 sätestab, et kohalik omavalitsus määrab ametisse ja vabastab ametist neile alluvate haridusasutuste juhte.

Haridusvaldkonna õigusaktid ei sätesta haridusasutuste juhtide töösuhte lõppemise osas eriregulatsiooni, mistõttu on töösuhte lõppemise õiguspärasusele hinnangute andmise pädevus Tööinspeksioonil. HTM ei saa hinnata konkreetse töösuhte lõpetamise õiguspärasust, kas kooli pidaja tegevus direktori ametist vabastamisel oli korrektne, erapooletu, proportsionaalne ja kaalutletud, ega anda selle kohta avalikkusele selgitusi. Töösuhte lõpetamise asjaolud ja põhjendused on teada eelkõige asjaosalistele, kellel on õigus pöörduda oma õiguste kaitseks töövaidlusi lahendavate pädevate asutuste poole. Kuna tegemist on tööandja ja töötaja vahelise õigussuhtega, ei ole ministeeriumil võimalik kujundada seisukohti ega anda hinnanguid kolmandate isikute vahendatud teabe alusel.

2. Palusite selgitustaotluses hinnata, kas kooli direktori 13.03.2026 käskkirjaga kinnitatud "Elva Gümnaasiumi gümnaasiumiastmesse vastuvõtu tingimused, kord ja ajakava" vastab põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele (edaspidi *PGS*) ning võrdse kohtlemise põhimõtetele. PGSi § 27 lõige 3 sätestab, et gümnaasiumi vastuvõtmise eeldus on põhiharidus või sellele vastav välisriigis omandatud haridus. Kõigil on võrdne õigus konkureerida gümnaasiumi astumiseks. Gümnaasiumi vastuvõtmisel võib hinnata isiku teadmisi ja oskusi, kuid vastuvõtutingimused peavad põhinema objektiivsetel ja eelnevalt avalikustatud kriteeriumidel.

PGSi § 27 lõike 4 alusel on haridus- ja teadusminister kehtestanud 19.08.2010. a määruse nr 43 "Õpilase kooli vastuvõtmise üldised tingimused ja kord ning koolist väljaarvamise kord" (edaspidi *ministri määrus*). Ministri määruses täpsustatakse muuhulgas gümnaasiumisse vastuvõtmise protsessi ja nõudeid, millega peavad koolid selles protsessis arvestama.

Kooli direktori 13.03.2026 käskkirjaga nr 1.1-3/24 kinnitatud ja kooli veebilehel avaldatud "[Elva Gümnaasiumi gümnaasiumiastmesse vastuvõtu tingimustes, korras ja ajakavas](#)" on vastuolud õigusaktidega, see on kohati ebatäpne ja vajab kindlasti täiendamist.

2.1. Punktis 1.2 on esitatud, et Elva Gümnaasiumi gümnaasiumiastmesse võetakse õppima õpilasi, kelle õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes teinud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt 50 protsendile maksimaalsest tulemusest riiklikud põhikooli lõpueksamid eesti keeles, matemaatikas ning ühe eksami omal valikul.

Tegemist on siiski gümnaasiumiastmesse kandideerimise tingimustega, mitte kooli vastuvõtmise tingimustega. Kooli vastuvõtmiseks tuleb kandidaadil esitada täiendavaid dokumente ja/või teha täiendavaid tegevusi.

2.2. Punktis 3.5 on esitatud sisseastumisvestlusel hinnatavad valdkonnad (õpioskused ja -valmidus, motivatsioon, väärtused, suhtlusoskus, silmaring).

Selles punktis ei esitata, mismoodi toimub vestluse hindamine: kui palju on võimalik saada vestlusel punkte, mismoodi vestlusel antavad punktid kujunevad, mida välja toodud valdkondades hinnatakse ja mida väärtustatakse. Näiteks mida ja kuidas ikkagi hinnatakse väärtuste valdkonnas: kas vestluse käigus peavad ilmnenema õpilasel mingid kindlad väärtused, kui jah, siis millised; kas peab õpilane oskama nimetada oma või kooli väärtusi.

Vestluse hindamine on üks enim küsimusi tekitav asjaolu ja selle hindamise objektiivsus vajab suuremat tähelepanu, mõtestamist ning täpsemalt lahtikirjutamist. Oluline on, et kõik vestluse läbiviijad ja hindajad teaksid hindamise kriteeriume, põhimõtteid ja saaksid neid võimalikult ühtmoodi kasutada et kandidaadid oleksid võrdselt koheldud ja antud hinnangud oleksid objektiivsed.

Praegu jätab kooli kord vestluse hindamisega seonduva reguleerimata, kuna hindamisega seonduv, sh hindamise kriteeriumid, on esitamata.

Punktist 4.2 saab teada, et sisseastumisvestlusel on võimalik saada kuni 35 punkti (kokku motivatsioonikirja, lõpueksami tulemuste ja vestluse eest on võimalik saada maksimaalselt 100 punkti), mis on kolmandik võimalikest punktidest, seega on vestlusel väga suur kaal sisseastumisel.

Endise Elva gümnaasiumi direktori ajakirjanduses avalikustatud e-kirjast selgubki, et just vestluse tulemuste mõjutamise läbi on võimalik ja sooviti vastuvõtuotsuseid mõjutada. Kui vastuvõtu kord jätab kandidaadi jaoks olulise tulemuse hindamise reguleerimata, siis ei ole lähtunud õpilaste võrdse kohtlemise põhimõtetest ning tulemused ei pruugi olla objektiivsed. Täpsemate hindamiskriteeriumide ja -aluste kirjeldamine vastuvõtukorras suurendaks läbipaistvust ning toetaks kandidaatide ühtlasemat ja õiglasemat hindamist.

2.3. Punktis 4.8 on sätestatud, et õpilaskandidaat või tema seaduslik esindaja peab kinnitama gümnaasiumis õppimise asumise kolme kalendripäeva jooksul kutse saamisest.

Antud säte ei ole kooskõlas ministri määruse § 3¹ lõikega 6, mille kohaselt kandideerimisel edukaks osutunud õpilaskandidaat või tema seaduslik esindaja kinnitab sisseastumise infosüsteemis gümnaasiumis õppima asumise kolme tööpäeva jooksul. Kalendri- ja tööpäev on erineva tähendusega. Kui kool sätestab kolme kalendripäeva nõude, siis on tehtud kandidaatidele ja nende seaduslikele esindajatele tingimused halvemaks võrreldes ministri määruses sätestatuga.

- 2.4. Gümnaasiumisse vastuvõtu kord ei reguleeri ministri määruse § 3¹ lõikes 10 sätestatud erijuhtumeid: „Õpilane, kes välisriigis viibimise tõttu, sealhulgas tema seadusliku esindajaga välislähetuses kaasas viibides, või muul kooli mõjuvaks loetud põhjusel ei saa täita gümnaasiumi vastuvõtu tingimusi kooli vastuvõtu tingimustes ja korras ettenähtud ajal või viisil, võib kokkuleppel kooliga täita vastuvõtutingimused üldisest korrast erineval ajal või viisil. Tingimuste täitmise aja ja viisi lepivad kokku kool ja õpilane või piiratud teovõimega õpilase puhul tema seaduslik esindaja hiljemalt 30. juuniks.“
3. Veel küsisite selgitustaotluses, kas hoolekogu jt osapooled olid direktori ametist vabastamise menetlusse nõuetekohaselt kaasatud. PGSi § 73 lõige 1¹ määratleb kooli hoolekogu ülesanded ning ei too välja kooli direktori ametist vabastamisega seotud ülesannet. Samuti ei sätesta ka Elva Gümnaasiumi põhimäärus hoolekogule nimetatud ülesannet.
Direktori ametisse nimetamise või vabastamisega seoses ei ole ülesandeid ka kooli õppenõukogul. Sellest tulenevalt HTM ei saa pidajalt küsida infot hoolekogu ja teiste osapoolte kaasamise kohta.
4. Elva Vallavalitsus on määranud kooli direktori ajutiseks asendajaks Elva valla abivallavanema Marek Pihlaku (Elva vallavanema 19.05.2026 käskkiri nr 12-1/43 „Elva Gümnaasiumi direktori asendaja määramine“). Elva valla haridus- ja kultuuriosakonna juhataja selgitas 21.05.2026 e-kirjas ministeeriumile, et kooli tegevust toetab igakülgset haridus- ja kultuuriosakond ning pidaja kuulutab avaliku konkursi Elva Gümnaasiumi direktori leidmiseks lähiajal.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Katriin Ohakas
järelevalveosakonna nõunik

Koopia: Elva Vallavalitsuse haridus- ja kultuuriosakond

735 4068
katriin.ohakas@hm.ee